

ผลกระทบของโมเดลภาษาขนาดใหญ่: โอกาสและความ
ท้าทายของนักแปล
Impact of Large Language Model on the Translation
Profession: Opportunities and Challenges
for Human Translators

ชาริสรุ์ เสนาป่า^{1*}, ปาณธีร์ สัตยาภรณ์² และลลิตา สัมฤทธิตานนท์³
Charit Senapa^{1*}, Pannatee Sattayaporn²
and Lalita Samrittitanon³

Received: September 12, 2024

Revised: December 19, 2024

Accepted: December 21, 2024

¹²³หลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

¹²³English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Uttaradit Rajabhat University

¹(E-mail: Newbluesky@hotmail.com)

*Corresponding Author

²(E-mail: Pannateezxc@gmail.com)

³(E-mail: Lalita.sam@yahoo.com)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทของ AI โมเดลภาษาขนาดใหญ่ (LLM) ในการแปลภาษา โดยมุ่งศึกษาความสามารถและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อนักแปลที่เป็นมนุษย์ โดย LLM ได้รับการฝึกฝนด้วยข้อมูลขนาดมหึมาในหลายภาษา มีความสามารถอันยอดเยี่ยมในการประมวลผลภาษาธรรมชาติรวมถึงการแปล ทำให้เกิดการพึ่งพา LLM ในการแปลมากขึ้น ก่อให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับการเข้ามาแทนที่บทบาทของอาชีพนักแปล ดำเนินการศึกษาโดยวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของ LLM ในการแปลข้อความระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษเปรียบเทียบกับนักแปลที่เป็นมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า แม้ LLM จะมีความรวดเร็วและสามารถแปลภาษามากกว่า 100 ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังมีความท้าทายในเรื่องของการรักษาความเหมาะสมทางวัฒนธรรม ความสม่ำเสมอทางภาษา และความเข้าใจในบริบทของงานแปล การศึกษานี้ยังกล่าวถึงอคติของ LLM และความเสี่ยงที่ LLM จะสร้างงานแปลที่ไม่ถูกต้องแต่ดูน่าเชื่อถือ (hallucinations)

นักแปลยังคงมีข้อได้เปรียบในการจัดการกับงานแปลที่ซับซ้อนและต้องอาศัยบริบท รวมถึงการรักษาคุณภาพการแปลให้สูงสุด อย่างไรก็ตาม ความสามารถของ LLM ในการผลิตงานแปลอย่างรวดเร็วทำให้เป็นทางเลือกที่แข่งขันได้ โดยเฉพาะในงานแปลทั่วไปที่มีปริมาณมาก การศึกษาสรุปด้วยข้อเสนอแนะให้นักแปลปรับตัวโดยพัฒนาทักษะเฉพาะทาง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และใช้เครื่องมือ LLM เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน

คำสำคัญ: โมเดลภาษาขนาดใหญ่, การแปลโดยปัญญาประดิษฐ์, คุณภาพการแปล, นักแปลมนุษย์, การประมวลผลภาษาธรรมชาติ

Abstract

This study examines the role of Large Language Model (LLM) AI in translation, focusing on its capabilities and the potential risks it poses to human translators. LLM, a form of artificial intelligence trained on massive datasets across multiple languages, has shown significant proficiency in natural language processing and translation tasks. This has led to increased reliance on LLM for translation across various professions, raising concerns about the displacement of human translators. The study investigates the advantages and disadvantages of LLM in translating texts between Thai and English comparing to human translators. Despite the AI's remarkable speed and ability to handle over 100 languages, challenges remain in ensuring cultural appropriateness, linguistic consistency, and contextual understanding. Additionally, the study highlights the potential biases in AI outputs and the risk of hallucinations—where AI generates plausible but incorrect translations.

Human translators are found to have an edge in handling complex, context-dependent tasks and maintaining high-quality translations. However, LLM's ability to quickly produce translations makes it a competitive alternative, especially for large-scale, general-purpose translation tasks. The study concludes with recommendations for translators to adapt by developing specialized skills, embracing continuous learning, and leveraging AI tools to enhance their work.

Keywords: Large Language Model, AI translation, translation quality, human translators, natural language processing.

บทนำ

Large language model (LLM) คือรูปแบบหนึ่งของปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence หรือ AI) ซึ่งเป็นความฉลาดที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใส่ในเครื่องจักรหรือสิ่งไม่มีชีวิต โดยทั่วไปแล้ว AI มักถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อเลียนแบบความสามารถทางปัญญาของมนุษย์ เช่น การคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ เป็นต้น โดย LLM เป็น AI ที่มีความสามารถพิเศษในการประมวลผลภาษา ปัจจุบันมี LLM ที่เป็นที่นิยมใช้ ได้แก่ ChatGPT ของ OpenAI Gemini ของ Google Copilot ของ Microsoft และ Claude ของ Anthropic เป็นต้น ซึ่ง LLM ถูกฝึกด้วยข้อมูลข้อความจำนวนมากจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในรูปแบบออนไลน์และในหลายภาษา ทำให้มีความสามารถใกล้เคียงกับมนุษย์ในการเข้าใจความหมาย บริบท และรูปแบบการใช้ภาษา โดย LLM สามารถวิเคราะห์ความหมายของข้อความ สร้างข้อความที่สอดคล้องกับบริบทในภาษาที่เป็นธรรมชาติ (natural language processing หรือ NLP) กล่าวคือ ใช้รูปแบบภาษาในการตอบโต้กับผู้ใช้งานที่ทำให้ผู้ใช้งานรู้สึกเหมือนสนทนากับมนุษย์จริง ๆ ช่วยให้มนุษย์สามารถสนทนาโต้ตอบกับ AI โดยใช้ภาษาธรรมชาติหรือภาษาพูดที่คนเราใช้พูดคุยกันในชีวิตประจำวันซึ่งจะลดอุปสรรคในการสื่อสารแม้ในผู้ที่ไม่เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology หรือ IT) ประหยัดเวลาและแรงงานในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาและข้อความ ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเข้าถึงข้อมูลและบริการต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

LLM สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทั้งด้านนันทนาการหรือแม้กระทั่งด้านวิชาการที่ครอบคลุมทุกศาสตร์ทุกสาขา สามารถแปลภาษาจากภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นภาษาอื่น ซึ่งมีภาษาที่รองรับมากกว่า 100 ภาษาทั่วโลก

และสามารถสรุปข้อมูลจากบทความ เอกสาร หรือแม้แต่งานวิจัยขนาดยาว ให้ กระชับและเข้าใจง่ายขึ้น รวมถึงตอบคำถามเพิ่มเติมจากเอกสารนั้น ๆ ได้อีกด้วย (Brown et al., 2020; OpenAI, 2023; Maslej et al., 2024; SCB 10X, 2024; OpenAI, n.d.; Mahidol University International College, n.d.) ด้วยเหตุนี้ ทำให้มีผู้นิยมใช้ LLM เพื่อช่วยในการทำงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลากหลาย สาขาอาชีพ ในขณะที่เดียวกันก่อให้เกิดความกังวลว่า LLM รวมถึง AI รูปแบบอื่น ๆ จะเข้ามาทำหน้าที่แทนมนุษย์ได้มากจนทำให้ความจำเป็นที่ต้องใช้มนุษย์ในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังกล่าวลดน้อยลง อาจส่งผลให้เกิดการจ้างงานใหม่น้อยลงไปด้วย หรือแม้กระทั่งการเลิกจ้างงานในตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อลดต้นทุนของหน่วยงาน มีการคาดการณ์ว่าแรงงานร้อยละ 15 หรือคิดเป็น 400 ล้านคนทั่วโลกจะถูกแทนที่โดย AI ซึ่งรวมถึง LLM ในระหว่างปีค.ศ. 2016 – 2030 (Manyika & Sneider, 2018) และจากรายงานของ Stanford University อ้างถึงการสำรวจความคิดเห็นของคนทั่วโลกซึ่งสำรวจโดย Ipsos ในปีค.ศ. 2023 พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลากหลายอาชีพร้อยละ 57 คาดว่า AI จะเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของพวกเขากายในปีค.ศ. 2029 (Maslej et al., 2024) และจากการสำรวจของ Forbes Advisor พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 77 มีความกังวลว่า AI จะทำให้พวกเขาสูญเสียตำแหน่งงานภายในปีค.ศ. 2024 (Haan, 2023) ซึ่งข้อกังวลนี้อาจเกิดขึ้นกับผู้ที่ทำงานด้านการแปลภาษาหรือนักแปลเช่นเดียวกัน

บทความนี้นำเสนอการวิเคราะห์ความเสี่ยงของอาชีพนักแปล ในยุคที่ LLM เข้ามามีบทบาทในการแปลมากขึ้นและอาจทำให้ผู้ที่มีความต้องการบริการด้านการแปลหันไปใช้ LLM มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงโอกาสและภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นกับนักแปลจากการเข้ามาของ LLM เปรียบเทียบและนำเสนอทางออกสำหรับนักแปลและบุคคลทั่วไปที่สนใจในเรื่องการแปลเอกสารด้วย LLM ทั้งนี้ มุ่งเน้นไปที่การแปลภาษาจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษและจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยศึกษาภาพรวมของ LLM ที่สามารถเข้าถึงได้

ทั่วไปโดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักแปลรวมถึงบุคคลทั่วไปในการพิจารณาจุดเด่นหรือจุดด้อยต่าง ๆ ในการแปลโดย LLM และความสามารถในการเข้าถึงได้เป็นการทั่วไปและไม่มีค่าใช้จ่ายนี้อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ที่ต้องการแปลเอกสารตัดสินใจใช้ LLM ในการแปลข้อความหรือเอกสารโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาบริการของนักแปลที่มีค่าใช้จ่าย

เนื้อหา

1. การแปลภาษาด้วย LLM และ machine translation

แม้บทความนี้จะมุ่งศึกษาการแปลภาษาด้วย LLM เป็นหลัก แต่การแปลด้วยเครื่องหรือ machine translation (MT) ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่จำเป็นต้องกล่าวถึงเนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่คล้ายคลึงกัน

MT เป็นเทคโนโลยี AI อีกรูปแบบหนึ่งที่ออกแบบมาสำหรับแปลข้อความโดยเฉพาะ การแปลรูปแบบนี้สามารถแปลข้อความได้อย่างรวดเร็วจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งโดยอัตโนมัติโดยไม่ต้องอาศัยการแปลโดยมนุษย์ ตัวอย่าง MT ที่เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ Google Translate ซึ่งใช้เทคโนโลยีที่เรียกว่า neural machine translation (NMT) ที่เลียนแบบระบบคิดจากสมองมนุษย์ ซึ่งความสามารถในการแปลของ NMT มีความคล้ายคลึงกับความสามารถของ LLM แต่ NMT นั้นถูกออกแบบมาเพื่อการแปลภาษาโดยเฉพาะ โดยถูกฝึกด้วยการรวบรวมข้อมูลคู่ประโยค (parallel text) จำนวนมากจากคู่ภาษา ประกอบด้วยข้อความต้นทาง (source text) ในภาษาหนึ่ง และข้อความปลายทาง (target text) ในอีกภาษาหนึ่ง ใช้เทคนิคการเรียนรู้ของเครื่องหรือระบบคอมพิวเตอร์ (machine learning) วิเคราะห์รูปแบบและความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์ วลี และโครงสร้างประโยคในภาษาต้นฉบับและภาษาเป้าหมาย ค้นหาคำแปลที่เหมาะสมจากฐานข้อมูลสำหรับแต่ละหน่วยย่อยของประโยคตามหลักสถิติ แล้วจึงสร้างประโยคใหม่ในภาษาเป้าหมายโดยจัด

เรียงคำแปลตามกฎไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาปลายทางให้ได้ความหมายตรงตามข้อความต้นฉบับ ในขณะที่การแปลโดย LLM ซึ่งถือเป็น NMT รูปแบบหนึ่งที่ฝึกฝนบนชุดข้อมูลขนาดใหญ่ที่หลากหลาย เมื่อทำการแปล LLM จะวิเคราะห์ข้อความต้นฉบับ ทำความเข้าใจความหมายโดยรวมของข้อความทั้งหมดซึ่งรวมถึงบริบทและความสัมพันธ์ระหว่างคำ วลี และประโยค สร้างข้อความแปลในภาษาเป้าหมายโดยคำนึงถึงรูปแบบ น้ำเสียง และความเหมาะสมกับบริบท (Dokutech Translations, n.d.; Stefani, 2024)

2. ความท้าทายของการแปลระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

การแปลระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่ยากและท้าทายด้วยหลายปัจจัยดังต่อไปนี้

2.1 ด้านโครงสร้างทางภาษา

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกันมาก ซึ่ง Chomsky เสนอแนวคิดที่ว่าแม้ว่าทุกภาษามีกฎหรือรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน แต่ผลของการแสดงออกทางภาษาอาจแตกต่างกันไปตามข้อจำกัดของแต่ละภาษา (Roberts, Watumull & Chomsky, 2023) แม้ภาษาไทยจะใช้ลำดับประโยคแบบประธาน-กริยา-กรรม คล้ายกับภาษาอังกฤษ แต่ในโครงสร้างภาษาอังกฤษจะตายตัว ซึ่งต่างกับโครงสร้างในภาษาไทยที่ไม่ตายตัว เช่น ภาษาไทยมีการละประธานได้โดยที่ยังสามารถอ่านหรือฟังได้เข้าใจ เช่น ในประโยค “กลับละนะ” มีการละประธาน “ผู้กลับ (บุรุษที่ 1)” หรือ “กลับหรือยัง” มีการละประธาน “ผู้กลับ (บุรุษที่ 2)” หรือ “กลับไปแล้ว” มีการละประธาน “ผู้กลับ (บุรุษที่ 3)” จะเห็นได้ว่าการละประธาน 3 ประโยคนี้นี้ เป็นได้ทั้งบุรุษที่ 1 2 และ 3 ได้ ซึ่งผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ในบริบท

นอกจากนี้ภาษาไทยไม่มีการเว้นวรรคระหว่างคำ ซึ่งทำให้เกิดความยากลำบากในการแยกคำและยากที่จะแปลเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง เช่น ประโยค “โคลงเรือจนเรือโคลงเคลง” อาจทำให้สับสนจนแปลได้ว่า “Rock

the boat until it sways.” หรือ โคลง_เรือ_จน_เรือ_โคลงเคลง (ทดสอบการแปลโดย ChatGPT 4o โดยใช้คำสั่ง ‘translate โคลงเรือจนเรือโคลงเคลง’ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2567) แต่ถ้าหากเว้นวรรคระหว่างคำเป็น “โค_ลง_เรือ_จน_เรือ_โคลงเคลง” จะสามารถแปลเป็นอีกความหมายหนึ่ง คือ “The ox boarded the boat until it swayed.” (ทดสอบการแปลโดย ChatGPT 4o โดยใช้คำสั่ง ‘translate โค ลง เรือ จน เรือ โคลงเคลง’ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2567)

2.2 ด้านคำศัพท์และความหมาย

คำบางคำในภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความหมายไม่เท่ากัน ซึ่งอาจเป็นเพราะแนวคิดทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น การใช้คำว่า ‘แก้ว’ ในภาษาไทยปกติแล้ว “แก้ว” หมายความว่า ภาชนะที่ใช้ใส่ของเหลวสำหรับดื่มและไม่จำกัดว่าจะทำจากวัสดุใด และใช้เป็นลักษณะนามหรือหน่วยนับอีกด้วย เช่น แก้วกาแฟหรือกาแฟ 2 แก้ว แต่ในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “glass” หมายถึงภาชนะลักษณะที่ทำมาจากแก้วเท่านั้น และ “glass” ไม่ถูกใช้เป็นลักษณะนามในภาษาอังกฤษ ทั้งสองภาษามีคำที่มีความหมายที่แตกต่างตามบริบท รวมถึงลักษณะของภาษาไทยไม่มีการใช้คำนำหน้านามเพื่อบ่งชี้เฉพาะหรือกล่าวโดยทั่วไปและไม่มีการเปลี่ยนรูปคำกริยาเพื่อสื่อถึงกาลเวลา (สมบัติศิริจินดา และ จักกเมธ พวงทอง, 2564) การแปลให้ถูกต้องจึงต้องอาศัยความเข้าใจในบริบทเป็นสำคัญ

2.3 ด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ภาษามีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงคุณค่า บรรทัดฐาน และการปฏิบัติของสังคม ผู้แปลต้องเข้าใจองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเหล่านี้เพื่อถ่ายทอดความหมายและความตั้งใจของข้อความต้นฉบับในภาษาเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง (Reiß & Vermeer, 2014) ในภาษาไทยมีระดับความเป็นทางการและความสุภาพหลายระดับซึ่งสื่อสารผ่านคำเฉพาะ การ

แปลข้อความที่มีปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ในภาษาอังกฤษอาจทำได้ยาก เช่น คำสรรพนาม หรือคำลงท้าย ภาษาไทยมีระบบคำสรรพนามที่ซับซ้อนโดยเปลี่ยนไปตามปัจจัยต่าง ๆ เช่น อายุ สถานะทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังหรือผู้เขียนกับผู้อ่าน ตัวอย่างเช่น ขรวาสสพุดกับพระสงฆ์ก็ใช้คำสรรพนามเรียกขานที่แตกต่างจากพระสงฆ์พุดกับขรวาส การที่ผู้แปลแม้ว่าจะเป็นมนุษย์จะแปลได้อย่างถูกต้องก็จำเป็นต้องเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมรวมถึงอารมณ์ความรู้สึก สอดคล้องกับการศึกษาการใช้คำลงท้ายเช่นคำว่า ‘ครับ’ ‘คะ’ ‘ค่ะ’ ‘วะ’ ‘วะ’ และ ‘ไวย’ ในการแปลวรรณกรรมภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย (รัชดา ปลายทอง, 2551) คำเหล่านี้ถูกใช้เพื่อบ่งบอกสถานะทางสังคม เช่น เพศ อายุ ตำแหน่ง และความสัมพันธ์ของคู่สนทนา บ่งบอกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูด ในขณะที่ภาษาอังกฤษนั้นการเลือกใช้คำที่แตกต่างกันเช่นคำว่า ‘Thanks’ หรือ ‘Thank you’ หรือการเลือกใช้หรือไม่ใช้คำลงท้ายเช่นคำว่า ‘sir’ หรือ ‘madame’ อาจสะท้อนถึงบริบทที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ หรือสะท้อนความสนิทสนมระหว่างคู่สนทนาได้

ด้วยเหตุนี้ ในการแปลภาษาจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย หากไม่ใช่ผู้ที่เชี่ยวชาญทั้ง 2 ภาษา ก็นับว่าเป็นเรื่องที่ยากที่จะแปลได้อย่างถูกต้อง แต่สำหรับ LLM ที่สามารถเข้าใจภาษาทั้งไทยและอังกฤษรวมถึงภาษาอื่น ๆ ได้ดี มีความรู้ ข้อมูลในหลายศาสตร์หลายแขนง สิ่งนี้อาจจะทำให้ LLM ได้เปรียบมนุษย์จนสามารถเข้ามาทำหน้าที่แทนมนุษย์ในการแปลได้

3. ข้อได้เปรียบของ LLM ในการแปล

3.1 ความเร็วของการแปล

จากการสำรวจโดยการสัมภาษณ์นักแปลมากกว่า 100 คนทั้งที่เป็นนักแปลอิสระไปจนถึงนักแปลอาชีพที่ทำงานในหน่วยงานที่ให้บริการด้านภาษา (language service providers หรือ LSP) ระดับนานาชาติขนาดใหญ่ที่

ประกอบธุรกิจด้านการแปลภาษา การล่าม บริการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ภาษา และบริบทของผู้ใช้งานในท้องถิ่น (localization) เช่น การแปลเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือซอฟต์แวร์ การแปลคำบรรยายและพากย์เสียง เป็นต้น พบว่านักแปลเหล่านั้นสามารถแปลข้อความได้ 2,000 - 6,000 คำต่อวัน ขึ้นอยู่กับความเร่งด่วนของผู้ว่าจ้าง หากคิดเฉลี่ยแล้วจะอยู่ที่ 2,800 คำต่อวัน และนักแปลอาชีพที่มีประสบการณ์ถูกคาดหวังว่าจะสามารถแปลข้อความได้ตั้งแต่ 1,200 คำถึง 4,000 คำต่อวัน หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 2,500 คำต่อวัน สำหรับฉบับร่างหรือการแปลครั้งแรกที่ยังไม่ได้มีการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายหรือความซับซ้อนหรือเฉพาะทางของข้อความ และความคุ้นเคยหรือความเชี่ยวชาญของผู้แปลในศาสตร์นั้น ๆ การแปลจะใช้เวลาเพิ่มขึ้นเมื่อต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไข นอกจากนี้ความเร็วของการแปลโดยมนุษย์ยังขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่ใช้ในการแปล การสำรวจพบว่าร้อยละ 82.5 ของผู้ให้บริการด้านภาษาใช้เทคโนโลยีช่วยแปลที่เรียกว่าความจำด้านการแปล (translation memory หรือ TM) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยดึงความหมายของคำ วลี หรือประโยคที่ผู้แปลเคยแปลไว้แล้วจากงานแปลครั้งก่อน ๆ กลับมาใช้ใหม่เพื่อลดเวลาในการพิมพ์หรือการค้นคว้าหาความหมายซ้ำ ๆ โดยใช้ร่วมกับเครื่องมือช่วยเหลือนด้านการแปลด้วยคอมพิวเตอร์ หรือ computer-assisted translation tool หรือ CAT tool (Drugan, 2013; Pacific International Translations, n.d.)

เมื่อกล่าวถึงเฉพาะประเด็นความเร็วของการแปลแล้วนั้น LLM และ NMT สามารถแปลเอกสารด้วยความเร็วที่เร็วกว่าการแปลโดยมนุษย์อย่างมาก มีการศึกษาพบว่า LLM สามารถแปลภาษาอังกฤษ 1,000 คำเป็นภาษาจีนได้ในเวลา 5.92 วินาที และแปลจากภาษาจีน 1,000 คำเป็นภาษาอังกฤษได้ในเวลา 6.46 วินาที (Jiang, 2023)

ด้วยปัจจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยี LLM

สามารถแปลได้ด้วยความเร็วที่มนุษย์ไม่สามารถทำได้ หรือแม้กระทั่งการใช้ TM และ CAT tool ช่วยแปล นักแปลก็ยังคงจะต้องตรวจสอบและยืนยันการแปลแต่ละคำ วลี หรือประโยค หรือแปลด้วยตนเองเพิ่มเติมในกรณีที่คำ วลี หรือประโยคนั้นไม่เคยถูกแปลมาก่อนหน้า นั่นหมายถึงเวลาที่ใช้ในการแปลนั้นก็ย่อมเพิ่มขึ้น

3.2 ความสามารถในการเข้าใจบริบทของข้อความที่แปล

LLM สามารถมีบทบาทสำคัญและเพิ่มประสิทธิภาพการแปลภาษาในหลายแง่มุม ด้วยรูปแบบปัญญาประดิษฐ์ที่มีความเข้าใจภาษาเนื่องจากได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นข้อความจำนวนมากในหลากหลายภาษา ช่วยให้ LLM เข้าใจความหมายของคำ ประโยค และบริบทได้อย่างลึกซึ้ง โดยแปลตามบริบท กล่าวคือ LLM ไม่ได้แปลคำต่อคำ แต่พิจารณาบริบทของประโยคและเอกสารโดยรวม ช่วยให้แปลได้อย่างถูกต้องตามความหมายและรักษารูปแบบทางวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ สามารถสร้างประโยคที่ไหลลื่นและเป็นธรรมชาติในภาษาเป้าหมาย สามารถปรับแต่งให้เหมาะกับสาขาวิชาเฉพาะ เช่น วิศวกรรมหรือโบราณคดี เป็นต้น ช่วยให้แปลข้อความเฉพาะทางได้อย่างดี

ในมุมมองของคนทั่วไปที่ต้องการแปลภาษาแต่ไม่ถนัดหรือเชี่ยวชาญภาษานั้น ๆ สิ่งนี้อาจช่วยทำลายกำแพงด้านภาษาได้ในระดับหนึ่งด้วยความสามารถของ LLM ที่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างรวดเร็วอย่างยิ่งและสามารถแปลได้มากกว่า 100 ภาษา ซึ่งเป็นสิ่งที่เกินความสามารถของมนุษย์หนึ่งคนที่จะทำได้ สิ่งนี้ทำให้เกิดความกังวลว่าเมื่อการแปลภาษาด้วย LLM เข้าถึงได้ง่ายโดยบุคคลทั่วไปและไม่มีค่าใช้จ่าย ทำให้เกิดคำถามว่าจะมีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องให้การแปลโดยมนุษย์ ซึ่งใช้เวลามากกว่าและมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า

4. ความท้าทายของ LLM ในการแปล

4.1 คุณภาพของการแปล

แม้ว่าคุณภาพของการแปลจะเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น แต่ก็อาจ

เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดว่าจะใช้หลักการใดบ้างในการประเมินคุณภาพของการแปล เนื่องจากยังมีความเห็นที่แตกต่างกันทั้งในมุมมองของนักแปลและผู้ประเมิน (Baker & Saldanha, 2009) American Society for Testing and Materials ได้กำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพการแปล ASTM F2575 - 14 standard guide for quality assurance in translation ในส่วนเนื้อหาว่า ผู้ตรวจแก้งานแปลซึ่งอาจเป็นต้นนักแปลเองหรือนักแปลอีกคนหนึ่งพึงเปรียบเทียบข้อความปลายทางกับข้อความต้นทางและทำให้แน่ใจว่าข้อความปลายทางนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ ถูกต้อง ไม่มีการแปลผิดจากข้อความต้นฉบับ และใช้คำศัพท์เฉพาะทางได้อย่างเหมาะสมทั้งเอกสาร อีกทั้งผู้ตรวจแก้งานแปลพึงอ่านข้อความปลายทางทั้งหมดในภาพรวมอีกครั้งเพื่อดูว่าข้อความปลายทางนั้นสอดคล้องกับข้อความต้นทาง อ่านง่ายและน่าอ่าน (ASTM International, 2023) ด้าน Linguistic Data Consortium (NIST Multimodal Information Group, 2010) ได้กำหนดเกณฑ์สำหรับวัดคุณภาพของการแปลด้วยเครื่อง (MT) ไว้ 2 ด้านคือ ด้านความคล่องภาษา และด้านความครบถ้วนเพียงพอของเนื้อหา ซึ่งเป็นเกณฑ์การประเมินที่นิยมนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการแปลโดย LLM NMT หรือ แปลโดยมนุษย์ ปกติแล้วผู้ที่ต้องการใช้ประโยชน์จากงานแปลนั้นก็ย่อมคาดหวังผลงานที่มีคุณภาพ ทั้งนี้เมื่อมองในมุมมองของอาชีพนักแปลที่ต้องส่งมอบงานที่มีคุณภาพให้ผู้ว่าจ้าง ผู้ว่าจ้างคาดหวังให้มีการรับประกันคุณภาพการแปลว่างานแปลนั้น ๆ จะมีคุณภาพสูงและตรงตามมาตรฐานที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งรวมถึงการใช้เครื่องมือช่วยแปลตามที่กำหนดและมีมาตรการควบคุมคุณภาพและประเมินคุณภาพของงานแปลเพื่อยืนยันว่างานแปลนั้นมีคุณภาพในระดับสูงที่สุด ไม่มีข้อผิดพลาดง่าย ๆ ที่แสดงถึงความไม่เป็นมืออาชีพ (common pitfall) (Drugan, 2013) อาจกล่าวได้ว่าคุณภาพของการแปลนั้นเป็นสิ่งที่เปราะบาง (subjectivity) ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ว่าจ้างซึ่งรวมถึง LSP และผู้ใช้บริการ นักแปลจำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความสามารถที่เหนือกว่าการ

แปลด้วย MT หรือ LLM หรือเหนือกว่านักแปลที่ไม่มีประสบการณ์เพียงใดในด้านความรู้ทางภาษา วัฒนธรรม และความรู้เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่แปล งานแปลที่มีคุณภาพจะต้องมีความถูกต้องทางภาษาศาสตร์ มีความเหมาะสมทางวัฒนธรรมกับกลุ่มเป้าหมาย มีความสม่ำเสมอทั้งในด้านการเลือกใช้คำและด้านรูปแบบในตลอดทั้งข้อความ เลือกใช้คำเฉพาะทางได้ถูกต้องกับลักษณะงานแปล มีความชัดเจนและสามารถอ่านได้เข้าใจ

จากการศึกษาพบว่า แม้ LLM จะมีผลการแปลที่น่าประทับใจ แต่ก็ยังมีความผิดพลาดหลายประการ เช่น การแปลผิด หรือการแปลที่ไม่เป็นธรรมชาติ (Feng et al., 2024) และยังไม่สามารถให้ผลลัพธ์การแปลได้อย่างถูกต้องที่สุดในกรณีที่การแปลต้องอาศัยความหมายและเนื้อหาที่ซับซ้อน หรือมีความแตกต่างในความหมายระหว่างข้อความต้นทางและข้อความปลายทางซึ่งเรียกว่างานแปลประเภท translation-variant task (Zhang et al., 2023) ตัวอย่างเช่น การแปลจดหมายสมัครงาน หรือคำที่มีลักษณะเป็นการเล่นคำ (pun) ที่มักเกี่ยวข้องกับคำพ้องรูปหรือพ้องเสียง งานแปลลักษณะนี้อาจได้รับผลกระทบจากความแตกต่างของรูปแบบภาษา วัฒนธรรม หรือบริบทของสองภาษา ซึ่งอาจทำให้ข้อความปลายทางสูญเสียคุณค่าด้านบริบททางภาษาศาสตร์หรือวัฒนธรรมไป ในทางตรงกันข้าม LLM สามารถแปลได้อย่างถูกต้องในงานที่ลักษณะสมมาตร หรือ translation-equivariant task กล่าวคือ ข้อความต้นทางและข้อความปลายทางมีความหมายที่เท่ากัน เช่น การแปลข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความรู้ การทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือการคำนวณทางคณิตศาสตร์ (Zhang et al., 2023) งานประเภทนี้มีแนวโน้มที่จะไม่มีปัญหาด้านความถูกต้องของความหมาย เพราะไม่ขึ้นอยู่กับบริบททางภาษา

4.2 ความเสี่ยงที่ LLM จะสร้างงานแปลที่ไม่ถูกต้องแต่ดูน่าเชื่อถือหรือมีอคติในการแปล

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการแปลโดย LLM คือ LLM ประมวล

ผลภาษาด้วยหลักการทางสถิติจากข้อมูลจำนวนมากโดยเรียนรู้และเลียนแบบการใช้ภาษาของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม LLM มีแต่ข้อมูลจำนวนมากมหาศาลแต่ไม่มีสามัญสำนึก (common sense) ไม่ได้มีความรู้ในโลกแห่งความเป็นจริง (real world knowledge) เหมือนมนุษย์ เราจึงไม่สามารถทำนายได้ว่าในการทำงานของ LLM ในแต่ละครั้งนั้นจะได้ผลลัพธ์ที่ดีเสมอไป LLM มีความเสี่ยงที่จะสร้างงานแปลที่ไม่ถูกต้องแต่ดูน่าเชื่อถือ (hallucination) ในกรณีของการแปล LLM อาจใส่ข้อมูลบางอย่างในข้อความที่แปลออกมาโดยทั้งที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของข้อความต้นฉบับ หรือไม่มีความสัมพันธ์และไม่ได้ถูกกล่าวถึงในข้อความต้นฉบับเลย แต่ด้วยความสามารถทางภาษาของ LLM ที่สามารถเลียนแบบรูปแบบการใช้ภาษาของมนุษย์ได้อย่างยอดเยี่ยม ทำให้ข้อความที่ AI แปลผิดพลาดนั้นยังคงดูมีความน่าเชื่อถืออย่างมากจนสามารถลวงให้ผู้ใช้งานรู้สึกไปเองว่าข้อความที่แปลออกมานั้นถูกต้องได้ และนำผลการแปลนั้นไปใช้โดยไม่ตรวจสอบอีกครั้งซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ (Bowker, 2024) อีกประการหนึ่งคือ LLM อาจสะท้อนอคติทางความเชื่อ เพศ เชื้อชาติ หรือด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่ในข้อมูลที่ใช้ในการฝึก (training data) สิ่งนี้ไม่ได้หมายความว่า LLM มีอคติทางเพศหรือเชื้อชาติแต่อย่างใด แต่เกิดจากอคติดังกล่าวที่มีในมนุษย์ และมนุษย์เป็นผู้สร้างข้อมูลที่ AI ใช้ในการฝึกฝนนั้น (Castilho, 2024)

4.3 ข้อจำกัดในการประมวลผลของ LLM

การประมวลผลของ LLM เพื่อแปลข้อความต้นทางเป็นข้อความปลายทางในอีกภาษาหนึ่งยังมีสิ่งที่เรียกว่า tokenization หรือ segmentation ซึ่งหมายถึงการแบ่งส่วนของประโยคหรือข้อความออกเป็นหน่วยย่อย ๆ (token) เพื่อการประมวลผล เช่นคำว่า “ผัดคะน้าหมูกรอบ” มีจำนวนอักขระ 15 อักขระ ใช้ 11 token และ LLM แต่ละตัวก็ได้กำหนดจำนวน token ต่อหนึ่งคำสั่ง (prompt) ไว้แตกต่างกัน เช่น LLM ที่พัฒนาบน GPT-4 จะจำกัดจำนวน token ไว้ที่ไม่เกิน 32,000 token ซึ่งหมายถึงจำนวน token ของ

ข้อมูลที่ป้อนเข้าไปและข้อมูลที่ AI ตอบกลับ รวมกันแล้วจะต้องไม่เกิน 32,000 token ต่อครั้ง เช่นคำสั่ง “translate ผัดคะน้าหมูกรอบ” ใช้ 12 token คำตอบของ LLM (ChatGPT 4o) คือ “Stir-fried Kale with Crispy Pork” ใช้ 9 token รวมทั้งหมดเป็น 21 token สำหรับการสั่งให้ LLM แปลข้อความนี้ (คำนวณโดย <https://platform.openai.com/tokenizer> เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2567) หากเกินกว่า 32,000 token แล้ว LLM อาจจะสรุป ย่อ หรือตัดข้อความให้สั้นลงก่อนทำการแปล ทำให้การแปลนั้นจะแปลจากข้อความที่ถูกสรุป ย่อ หรือตัดออก ไม่ได้แปลจากข้อความต้นฉบับทั้งหมด ส่งผลให้รายละเอียดหรือข้อมูลที่สำคัญบางอย่างอาจจะไม่ได้ถูกแปล (Deepchecks, 2023; Alphanome.ai., 2023; Toolify, 2024) เมื่อให้ LLM แปลข้อความที่ยาวเกินจำนวน token ที่กำหนดให้สมบูรณ์ไม่ได้ ผู้แปลอาจจำเป็นต้องแบ่งข้อความออกเป็นสองส่วนหรือหลายส่วนกว่านั้นแล้วแปลแยกกัน อาจส่งผลให้ข้อความแต่ละส่วนนั้นไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับข้อความส่วนอื่น ๆ หรือสูญเสียบริบทบางอย่าง สิ่งนี้ทำให้การแปลของ LLM มีข้อกังวลเกี่ยวกับความสม่ำเสมอ ซึ่งนักแปลที่มีความเชี่ยวชาญย่อมแปลข้อความให้มีความสม่ำเสมอและเป็นมาตรฐานเดียวกันได้ดีกว่า LLM

4.4 ความกังวลด้านทรัพย์สินทางปัญญา

ยังมีข้อกังวลที่สำคัญในการใช้งาน LLM ในด้านความปลอดภัยของข้อมูล การรักษาความลับทางการค้า รวมถึงทรัพย์สินทางปัญญาต่าง ๆ เนื่องจากผู้ใช้งานจำเป็นต้องป้อนข้อมูลเพื่อให้ LLM ประมวลผล และข้อมูลดังกล่าวก็จะถูกนำเข้าสู่ระบบและใช้ในการฝึกของ LLM ไปด้วย ผู้ว่าจ้างอาจมีความกังวลว่าข้อมูลที่ป้อนเป็นความลับทางการค้า เช่น สูตรอาหารหรือกรรมวิธีการผลิต อาจจะรั่วไหลออกไปหรือปรากฏในคำตอบของ LLM กับผู้ใช้รายอื่นได้

การแปลโดย LLM คือการประมวลผลจากชุดคำสั่ง (algorithm) เมื่อได้ผลการแปลที่ดีที่สุดแล้วก็จะส่งผลการแปลให้ผู้ใช้งานที่ ซึ่งอาจมีข้อผิดพลาด

ในการแปลตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้ใช้งานพึงตรวจสอบคุณภาพของงานแปลที่แปลด้วยเครื่องมือดังกล่าวทุกครั้งก่อนนำไปใช้งาน ซึ่งหากผู้ใช้งานไม่ได้มีศักยภาพเพียงพอที่จะตรวจสอบความบกพร่องและแก้ไขงานแปลดังกล่าวในกรณีที่มี ความบกพร่องในการแปลเกิดขึ้น งานแปลดังกล่าวก็จำเป็นต้องใช้บริการของผู้ที่ มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านภาษาและศาสตร์นั้น ๆ ในการแก้ไขตรวจทานอีก ครั้งเพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นให้มากที่สุด เช่นเดียวกันกับการแปล ด้วยมนุษย์ นักแปลนั้นอาจจะมีผู้ตรวจสอบ (peer reviewer) ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพของการแปลว่าถูกต้องและมีคุณภาพตามมาตรฐานการแปล แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการตรวจสอบการแปลโดยมนุษย์ก็เป็นกระบวนการที่ใช้เวลานาน เช่นเดียวกันตามที่ได้กล่าวถึงในประเด็นเรื่องของความเร็วในการแปล (Pacific International Translations, n.d.)

5. ความท้าทายของนักแปลที่เป็นมนุษย์

5.1 ค่าใช้จ่ายในการแปล

ปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการแปลก็คือ ค่าใช้จ่ายในการแปล การแปลอาจมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ค่าละ 0.09 ดอลลาร์สหรัฐ (3.07 บาท) ไปจนถึงค่าละ 0.61 ดอลลาร์สหรัฐ (20.83 บาท) หรือหน้าละ 20 ดอลลาร์สหรัฐ (682.80 บาท) ไปจนถึงหน้าละ 100 ดอลลาร์สหรัฐ (3,414.00 บาท) ณ อัตราแลกเปลี่ยนที่ 34.14 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ขึ้นอยู่กับอัตราค่าบริการที่กำหนดโดย LSP แต่ละรายและเงื่อนไขอื่น ๆ เช่น ความเชี่ยวชาญของ นักแปลหรือความเฉพาะด้านของงานที่ต้องการแปล (Marino, 2023) ผู้ว่าจ้างที่ มีงบประมาณจำกัดอาจเลือกใช้การแปลโดยไม่มีค่าใช้จ่ายหรือมีค่าใช้จ่ายที่ถูก กว่าโดยไม่มุ่งหวังงานแปลที่มีคุณภาพดีแต่สามารถตอบโจทย์การใช้งานได้ก็ เพียงพอแล้ว ซึ่งอาจมีคุณภาพด้อยกว่าการแปลโดยนักแปลอาชีพ (Drugan, 2013) ผู้ว่าจ้างบางรายอาจเห็นว่า LLM สามารถแปลในระดับที่ยอมรับได้และ ไม่มีค่าใช้จ่ายทำให้ตัดสินใจไม่เลือกใช้บริการของนักแปล

5.2 สภาพร่างกายและจิตใจของผู้แปล

ความเหนื่อยล้าที่เกิดขึ้นกับร่างกายและจิตใจที่เกิดจากการทำงานต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานทำให้อ่อนล้าหรือหมดเรี่ยวแรงและส่งผลเสียต่อการทำงาน ซึ่งความเหนื่อยล้าจากการใช้สมองหรือใช้ความคิดเป็นเวลานาน ประกอบกับการหมดแรงจูงใจในการแปลส่งผลต่อประสิทธิภาพในการแปล (Mao, 2022) ทั้งสองปัจจัยนี้ส่งผลทำให้แปลงานได้แย่ลง (underperformance) เนื่องจากงานแปลเป็นงานที่ยากและต้องใช้สมาธิสูง นักแปลอิสระโดยปกติแปลงานวันละ 5 - 6 ชั่วโมงเท่านั้น การทำงานติดต่อกันเป็นระยะเวลานานจะส่งผลต่อคุณภาพของการแปล (Pacific International Translations, n.d.) ในขณะที่ LLM ไม่มีข้อจำกัดในด้านนี้

อย่างไรก็ตาม ไม่อาจจะสรุปได้ว่านักแปลหรือ LLM สามารถแปลได้โดยไม่มีข้อผิดพลาด จึงเป็นเรื่องยากที่จะชี้ชัดได้ว่าคุณภาพการแปลด้วยนักแปลหรือ LLM อย่างใดเหนือกว่ากัน อาจสรุปได้ว่าการแปลโดยมนุษย์หากผู้แปลมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาและวัฒนธรรมและมีความเข้าใจเนื้อหาที่จะแปลเป็นอย่างดีก็ย่อมแปลออกมาได้ดีกว่า LLM แต่ในทางกลับกันหากผู้แปลไม่ได้มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาหรือความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของงานแปลหรือไม่ได้มีความเข้าใจเนื้อหาที่จะแปลอย่างถ่องแท้ก็จะทำให้ข้อความต้นทางถูกแปลออกมาอย่างไม่มีคุณภาพหรือแย่กว่าการแปลโดย LLM ก็เป็นไปได้ (ป้อมเพชร ตาฉงกร และสัณชัย สุลักษณ์านนท์, 2565; Moneus & Sahari, 2024)

บทสรุป

LLM อาจเหมาะกับงานแปลเอกสารทั่วไป การแปลจำนวนมากที่ต้องการความรวดเร็ว ประหยัด ลดอุปสรรคทางด้านภาษาของผู้ใช้งานที่ไม่มี ความเชี่ยวชาญ อย่างไรก็ตาม LLM มีข้อจำกัดในเรื่องของความถูกต้อง ความเป็นธรรมชาติ และความสอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในการ

แปลข้อความที่มีความซับซ้อนหรือมีความเฉพาะทาง หรือผู้ว่าจ้างต้องการคุณภาพของการแปลสูง ทำให้การแปลโดยมนุษย์ยังมีความจำเป็นอยู่ หรือแม้กระทั่งการแปลโดย LLM ก็ยังคงต้องการการตรวจสอบและการแก้ไขโดยมนุษย์ และแม้ว่าการใช้ LLM เป็นเครื่องมือในการแปลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แต่อย่างไรก็ตามผู้ว่าจ้างหรือหน่วยงานที่ให้บริการด้านภาษา อาจมองว่านักแปลไม่ได้ทำงานเองทั้งหมดอีกต่อไป ซึ่งอาจส่งผลให้นักแปลได้ค่าตอบแทนลดลง หรือต้องทำงานมากขึ้นเพื่อให้ได้ค่าตอบแทนเท่าเดิม (Bowker, 2024) ณ ปัจจุบันยังไม่ได้มีผลการศึกษาที่ชัดเจนในบรรดานักแปลอาชีพว่ามีการใช้ LLM เป็นเครื่องมือช่วยแปลมากน้อยเพียงใด แต่อาจเทียบเคียงได้กับผลการศึกษาเทคโนโลยี AI ที่มีความใกล้เคียงกับ LLM นั่นก็คือ NMT การศึกษาของ Wang (2023) ชี้ให้เห็นว่านักแปลอาชีพจำนวนมากมีการพึ่งพา NMT เช่น Dear Translate Baidu Translate และ DeepL Translate เพื่อช่วยลดความผิดพลาดด้านไวยากรณ์และช่วยให้ทำงานแปลได้เร็วขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นยังไม่สามารถไว้วางใจให้เครื่องมือเหล่านี้ทำงานแปลทั้งหมดโดยไม่มีการตรวจสอบเนื่องจากผลจากการศึกษานี้พบว่า NMT ไม่สามารถเอาชนะนักแปลในมิติของการให้เหตุผล (logical expressions) และมิติความสอดคล้องต่อข้อความต้นฉบับและการแปลความหมายของคำได้ถูกต้อง (fidelity to the original text and accurate translation of word meanings) สิ่งที่ NMT สามารถทำได้ดีกว่านักแปลคือการรักษารูปแบบภาษา (language style) และแม้ NMT อาจทำได้ดีในการแปลข้อความด้านธุรกิจหรือข่าว แต่หากเป็นงานวรรณกรรมแล้วนั้น นักแปลที่เป็นมนุษย์ยังเป็นผู้เลือกที่ดีกว่าเนื่องจากมนุษย์มีความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ได้ดีกว่า การศึกษานี้เสนอว่านักแปลอาจทำงานร่วมกับ AI โดยใช้เครื่องมือเหล่านี้เพื่อแปลในขั้นตอนแรกเพื่อความเร็วและนักแปลเป็นผู้ตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดในการแปลโดย AI เพื่อความถูกต้องและแม่นยำ Lee (2023) นำเสนอว่าจากการที่ LLM เข้ามา

มีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอุตสาหกรรมการแปล จะทำให้อุตสาหกรรมการแปลกำลังเข้าสู่ยุคของการแปลที่ไม่จำเป็นต้องมีมนุษย์เป็นผู้แปล (posthumanist translation) อีกต่อไปหรือไม่ และนักแปลอาจจะต้องปรับตัวไปรับบทบาทอื่นในระดับที่สูงขึ้น เช่น ด้านการดูแลโครงการแปลขนาดใหญ่ในภาพรวม (project management) การออกแบบคำสั่งให้ LLM แปลข้อความออกมาได้ตรงกับวัตถุประสงค์ (prompt engineering) หรือด้านการให้คำปรึกษาในโครงการข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural project consulting)

การศึกษานี้ได้วิเคราะห์ความเสี่ยงที่ผู้แปลภาษาอาชีพเผชิญหน้าจากการพัฒนาเทคโนโลยี large language model (LLM) พบว่าเทคโนโลยีนี้มีความสามารถในการแปลที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งในอนาคตอาจทำให้ผู้แปลภาษาอาชีพประสบกับความท้าทายดังต่อไปนี้

1. ปริมาณงานแปลที่ลดลง

ผู้ว่าจ้างจะใช้ LLM แปลเอกสารปริมาณมากได้อย่างรวดเร็วและมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าเมื่อเทียบกับการจ้างนักแปลภาษามีอาชีพ ทำให้ผู้ว่าจ้างและองค์กรต่าง ๆ อาจหันมาใช้เทคโนโลยีเหล่านี้มากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการในการนักแปลลดลงและนักแปลมีรายได้ลดลง

2. การด้อยคุณค่าทักษะ

ความสามารถในการแปลภาษาที่หลากหลายได้อย่างรวดเร็วของ LLM อาจทำให้ทักษะการแปลของมนุษย์ถูกมองว่ามีค่าน้อยลง เนื่องจาก AI สามารถทำงานได้ในเวลาที่น้อยกว่าและมีความแม่นยำในระดับที่ยอมรับได้ในหลายกรณี

3. การแข่งขันที่เพิ่มขึ้น

เทคโนโลยีการแปลอัตโนมัติทำให้การเข้าถึงบริการแปลภาษาง่ายขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่การแข่งขันที่สูงขึ้นระหว่างนักแปลอาชีพ กล่าวคือ นักแปลจะแปลภาษาง่ายขึ้นด้วยประสิทธิภาพการแปลของ LLM ทำให้นักแปลเหนือล้ำน้อยลง สามารถรับงานได้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดการแข่งขันมากขึ้นระหว่างนัก

แปลด้วยกันทั้งด้านราคา คุณภาพ และความเร็วในการแปล

4. การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้แปล

นักแปลอาจต้องเรียนรู้และผันตัวไปทำงานด้านการตรวจสอบและแก้ไขการแปลที่เกิดจากเทคโนโลยีการแปลอัตโนมัติ แทนที่จะทำการแปลด้วยตนเองทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม การศึกษายังชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยี LLM ยังคงมีข้อจำกัด เช่น การไม่สามารถเข้าใจบริบทที่ลึกซึ้งได้ ความกังวลเรื่องความแม่นยำในการแปลข้อความที่ซับซ้อน การให้ข้อมูลที่ผิดเพี้ยน และการรักษาความลับของข้อมูล ซึ่งเป็นจุดที่อาชีพนักแปลยังคงมีบทบาทสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ นักแปลสามารถปรับตัวและลดความเสี่ยงจากการพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้ นักแปลควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาทักษะเฉพาะทาง

นักแปลควรมีการพัฒนาทักษะในด้านเฉพาะทางที่เทคโนโลยียังไม่สามารถทดแทนได้ เช่น การแปลเอกสารที่มีความซับซ้อน หรือการแปลวรรณกรรมที่ต้องการความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง

2. การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

นักแปลควรมีการเรียนรู้และติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานร่วมกับมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยี

นักแปลควรใช้เทคโนโลยีเหล่านี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน เช่น การใช้ LLM เพื่อทำการแปลเบื้องต้น จากนั้นนักแปลทำการตรวจสอบและปรับปรุงให้ได้คุณภาพที่ดีที่สุด

4. การรักษามาตรฐานจริยธรรม

นักแปลและองค์กรที่เกี่ยวข้องควรมีการตั้งมาตรฐานจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีการแปลเพื่อรักษาความลับของข้อมูลและความถูกต้องในการแปล การปรับตัวและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีจะช่วยให้อาชีพนักแปลยังคงมีบทบาทสำคัญในอุตสาหกรรมการแปล และสามารถให้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

บรรณานุกรม

- ป้อมเพชร ตาฉงกร และสัญญาชัย สุลักษณ์านนท์. (2565). การศึกษาการแปลวิเศษภาษานุประโยคแบบ โครงสร้างในภาษาฝรั่งเศสด้วยเครื่องมือแปลภาษา Google Translate. *วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ฯ*, 143(45), 27-49.
- รัชดา ปลาบุ๋ทอง. (2551). *การศึกษาการใช้คำลงท้ายภาษาไทยในวรรณกรรมแปลเรื่อง อาร์ทิมิส ฟาวล์, อาร์ทิมิส ฟาวล์ ตอนมหันตภัยในอาร์กติก และอาร์ทิมิส ฟาวล์ ตอนรหัสลับนิรันดร์*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล). [DOI : https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/MU.the.2008.210]
- สมบัติ ศิริจันดา และ จักกเมธ พวงทอง. (2564). ลักษณะเฉพาะของภาษาไทยที่มีผลต่อการแปลเป็นภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษาของการแปลทางวิชาการ. *วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ*, 3(3), 370-383.
- SCB 10X. (2567). ส่องไอเดียพัฒนา AI: ไปดูกันว่า Typhoon (Thai LLM จาก SCB 10X) สามารถนำไปพัฒนานวัตกรรมอะไรได้บ้าง. ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.scb10x.com/blog/explore-ai-development-ideas-typhoon-1-5x-thai-llm-scb-10x>
- Alphanome.ai. (2023). *Understanding token limits in large language*

models: Use cases, techniques, and overcoming limitations.
Retrieved 24 July 2024, from <https://www.alphanome.ai/post/understanding-token-limits-in-large-language-models-use-cases-techniques-and-overcoming-limitations>.

ASTM International. (2023). *Standard guide for quality assurance in translation*. Retrieved 2 May 2024, from <https://www.astm.org/f2575-14.html>.

Baker, M., & Saldanha, G. (Eds.). (2009). *Routledge encyclopedia of translation studies*. (2nd ed.). New York: Routledge.

Bowker, L. (2024, 16 July). *BTi Public Talk: Research trends in translation technology*. Retrieved 22 July 2024, from <https://fb.watch/ttaMad607U/>.

Brown, T. B., Mann, B., Ryder, N., Subbiah, M., Kaplan, J. D., Dhariwal, P., Neelakantan, A., Shyam, P., Sastry, G., Askell, A., Agarwal, S., Herbert-Voss, A., Krueger, G., Henighan, T., Child, R., Ramesh, A., Ziegler, D M., Wu, J., Winter, C,... Amodei, D. (2020). *Language models are few-shot learners*. Retrieved 6 May 2024, from <https://arxiv.org/pdf/2005.14165>.

Castilho, S. (2024). *BTi Public Talk: The translation profession in the age of AI: Realities and possibilities*. Retrieved 6 May 2024, from <https://fb.watch/tuArl4nVSZ/>.

Deepchecks. (2023). *Five approaches to solve LLM token limits*. Retrieved 22 July 2024, from <https://deepchecks.com/5-approaches-to-solve-llm-token-limits/>.

- Dokutech Translations. (n.d.). *LLM vs NMT: An in-depth analysis of machine translation models*. Retrieved 1 December 2024 from <https://dokutechtranslations.com/en/llm-vs-nmt-an-in-depth-analysis-of-machine-translation-models/>.
- Drugan, J. (2013). *Quality in professional translation: Assessment and improvement*. London: Bloomsbury.
- Feng, Z., Zhang, Y., Li, H., Liu, W., Lang, J., Feng, Y., Wu, J., & Liu, Z. (2024). *Improving LLM-based machine translation with systematic self-correction*. Retrieved 2 May 2024, from <https://arxiv.org/pdf/2402.16379v2>.
- Haan, K. (2023). *Over 75% of consumers are concerned about misinformation from artificial intelligence*. Retrieved 25 July 2024, from https://www.forbes.com/advisor/business/artificial-intelligence-consumer-sentiment/#over_75_are_concerned_about_artificial_intelligence_causing_job_loss_section.
- Jiang, C. (2023). *Investigation on the application of artificial intelligence large language model in translation tasks*. In S. Yacob et al. (Eds.), *Proceedings of the 2023 7th International Seminar on Education, Management and Social Sciences (ISEMSS 2023)*, (pp. 1342-1351).
- Lee, T. K. (2023). *Artificial intelligence and posthumanist translation: ChatGPT versus the translator*. Retrieved 1 December 2024 from <https://doi.org/10.1515/applirev-2023-0122>.

- Mahidol University International College. (n.d.). *Large language models (LLM)-What are they?*. Retrieved 2 July 2024, from <https://muic.mahidol.ac.th/eng/large-language-models-llm-what-are-they/>.
- Manyika, J., & Sneider, K. (2018). *AI, automation, and the future of work: Ten things to solve for*. Retrieved 2 July 2024, from <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/ai-automation-and-the-future-of-work-ten-things-to-solve-for/>.
- Mao, J. (2022). *Differentiated measurements for fatigue and demotivation in translation process*. Proceedings of the 15th Biennial Conference of the Association for Machine Translation in the Americas (Workshop 1: Empirical Translation Process Research), (pp. 1-14).
- Marino, S. (2023, March 31). *Translation rates 2023 – Complete (and honest) answer to why translation prices are so wildly different*. Retrieved 12 December 2024, from <https://abctranslations.com/translation-rates-2023-complete-and-honest-answer-to-why-translation-prices-are-so-wildly-different>.
- Maslej, N., Fattorini, L., Perrault, R., Parli, V., Reuel, A., Brynjolfsson, E., Etchemendy, J., Ligett, K., Lyons, T., Manyika, J., Niebles, J. C., Shoham, Y., & Clark, J. (2024). *The AI index 2024 annual report* (p. 479). AI Index Steering Committee, Institute for Human-Centered AI, Stanford University.

- Moneus, A. M., & Sahari, Y. (2024). *Artificial intelligence and human translation: A contrastive study based on legal texts*. Retrieved 12 May 2024, from <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e28106>.
- NIST Multimodal Information Group. (2010). *NIST 2005 Open Machine Translation (OpenMT) Evaluation LDC2010T14*. Retrieved 2 May 2024, from https://catalog.ldc.upenn.edu/docs/LDC2010T14/DARPATIDESMT05EvalPlan_v1-1.pdf.
- OpenAI. (2023). *GPT-4 technical report*. Retrieved 2 May 2024, from <https://openai.com/research/gpt-4>.
- OpenAI. (n.d.). *Text generation*. Retrieved 2 May 2024, from <https://platform.openai.com/docs/guides/text-generation>.
- Pacific International Translations. (n.d.). *Expected translation times by professional translators*. Retrieved 2 May 2024, from <https://www.pactranz.com/translation-times/>.
- Reiß, K., & Vermeer, H. J. (2014). *Towards a general theory of translational action: Skopos theory explained* (C. Nord, Trans.; M. Dudenhöfer, English reviewer). New York: Routledge.
- Roberts, I. G., Watumull, J., & Chomsky, N. (2023). *Xenolinguistics*. New York: Routledge.
- SCB 10X. (2024). *Behind the working of large language model*. Retrieved 2 May 2024, from <https://www.scb10x.com/blog/large-language-model-explained>.

- Stefani, E. (2024). NMT vs. LLM: *Which translation technology suits your needs?*. Retrieved 2 November 2024, from <https://www.language-line.com/blog/nmt-vs.-llm-which-translation-technology-suits-your-needs>.
- Toolify. (2024). *Mastering token limits in large language models*. Retrieved 15 June 2024, from <https://www.toolify.ai/ai-news/mastering-token-limits-in-large-language-models-418929>.
- Wang, L. (2023). *The impacts and challenges of artificial intelligence translation tool on translation professionals*. Retrieved 12 December 2024, from <https://doi.org/10.1051/shsconf/202316302021>.
- Zhang, X., Li, S., Hauer, B., Shi, N., & Kondrak, G. (2023). *Don't trust ChatGPT when your question is not in English: A study of multilingual abilities and types of LLMs*. Proceedings of the 2023 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing, (pp. 7915-7927).